

BWRDD GWELLA A CHYNALIADWYEDD

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 20 Rhagfyr 2012 (11:00am)

- YN BRESENNOL:** Y Comisiynydd Alex Aldridge (Cadeirydd)
Y Comisiynydd Mick Giannasi
- Y Cynghorwyr W.J. Chorlton; K.P. Hughes; R.LI. Hughes;
T.Lloyd Hughes; Bryan Owen; Bob Parry, OBE; G.O.
Parry, MBE;
Y Prif Weithredwr; Dirprwy Brif Weithredwr; Cyfarwyddwr
Cymuned; Cyfarwyddwr Datblygu Cynaliadwy; Cyfarwyddwr
Dysgu Gydol Oes.
- WRTH LAW:** Rheolwr Gwasanaethau Pwyllgor
- HEFYD YN
BRESENNOL:** Mr. Steve Pomeroy (Llywodraeth Cymru); Y Mri Andy Bruce a
Huw Lloyd Jones (Swyddfa Archwilio Cymru); Mrs. Tanis
Cunnick (Rheolwr Prosiect Bwrdd Adfer Addysg Ynys Môn)
- YMDDIHEURIADAU:** Y Comisiynydd Byron Davies; Y Cynghorydd O.Glyn Jones.

1. DATGANIAD O DDIDDORDEB

Dim

2. YMDDIHEURIADAU

Fel yr uchod

3. COFNODION

Cyflwynwyd a chadarnhawyd cofnodion cyfarfod y Bwrdd Cynaliadwyedd a gynhaliwyd ar 29 Tachwedd 2012 fel rhai cywir.

4. CYLCH GORCHWYL DRAFFT

Cyflwynwyd – Fersiwn ddrafft o'r Cylch Gorchwyl a'r Gweithdrefnau Gweithredu wedi'i diweddaru ar gyfer y Bwrdd Gwella a Chynaliadwyedd a fydd yn rhoi mecanwaith ffurfiol i'r Comisiynwyr i gyflawni eu cyfrifoldeb i oruchwylio cam 'Gwella a Chynaliadwyedd' ymyrraeth Llywodraeth Cymru yng Nghyngor Sir Ynys Môn. Byddai'r Bwrdd yn parhau i gwrdd drwy gydol Cam Gwella a Chynaliadwyedd ymyrraeth y Gweinidog sydd ar hyn o bryd yn debygol o barhau tan 31 Mai 2013.

Nododd y Prif Weithredwr ei fod wedi cymryd sylw o'r sylwadau a wnaethpwyd yng nghyfarfod diwethaf y Bwrdd ac roedd wedi eu hymgorffori yn y Cylch Gorchwyl drafft diwygiedig.

Gofynnodd am eglurder ar ddau fater penodol yn y ddogfen, sef:-

1. Rôl a chyfraniad ochr graffu'r Cyngor o fewn y Cylch Gorchwyl arfaethedig, gan nad oes cyfle ar hyn o bryd i graffu ar berfformiad y Bwrdd.
2. Cafwyd awgrym cryf yn y ddogfen y dylai'r Bwrdd Adfer Addysg ac AGGCC gyflwyno eu canfyddiadau i'r Bwrdd fel y byddai'n cael trosolwg cyflawn o berfformiad yr Awdurdod a sut yr oedd wedi adweithio i'r risgiau llywodraethu corfforaethol. Roedd yn gryf o blaid dilyn y trywydd hwn. Gallai'r adroddiadau hynny wedyn fynd gerbron y Gweinidog a'r Bwrdd hwn fel y byddai'r ddwy ochr yn ymwybodol o'r cynnydd sy'n cael ei wneud. Pe bai'r Cylch Gorchwyl yn cael ei dderbyn roedd o'r farn y dylid gofyn i Gadeiryddion y Bwrdd Adfer Addysg ac AGGCC a fyddent yn fodlon derbyn dilyn y trywydd hwn.

Awgrymodd y Cadeirydd efallai y gallai'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol graffu ar y materion hyn, cyn gynted ag yr oedd pob cylch 90 diwrnod wedi'i gwblhau ac y gellid gwahodd y Prif Weithredwr neu'r Dirprwy Brif Weithredwr i'r cyfarfod hwnnw.

Roedd gan Mr.Huw Lloyd Jones, Swyddfa Archwilio Cymru, rywfaint o amheuon oherwydd pe bai'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol am holi ynghylch trafodaethau'r Bwrdd hwn, mae'n bosibl y byddai'n rhy hwyr erbyn diwedd y cylch 90 diwrnod. Gofynnodd a allai cofnodion y cyfarfod hwn fynd i gyfarfod nesaf y pwyllgor Craffu fel cyfaddawd? Gallai ymateb y pwyllgor Craffu wedyn ddod yn ôl i gyfarfod cynharaf posibl y Bwrdd hwn.

Roedd y Cadeirydd yn cytuno â'r cynnig i gymryd cam o'r fath ac awgrymodd y gellid galw cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol pe bai angen. Gofynnodd i'r Prif Weithredwr a'r Dirprwy Brif Weithredwr lunio fformwla a fyddai'n galluogi craffu ar y cofnodion hyn ac adrodd y canlyniad yn ôl i'r Bwrdd hwn.

Dywedodd yr Arweinydd ei fod yn hapus i gymryd cam o'r fath. Gofynnodd pwy fyddai'n bresennol yn y cyfarfod hwn o'r Bwrdd ar ôl etholiad 2013.

Wrth ymateb dywedodd y Prif Weithredwr mai diben y Bwrdd ar hyn o bryd oedd mynd â'r Cyngor i ddiwedd cyfnod yr ymyrraeth. Ar ôl hynny, byddai angen i'r Cyngor asesu chyfraniad y math hwn o gyfarfod tuag at redeg y Cyngor newydd yn y dyfodol.

Cytunodd y Cadeirydd â'r Prif Weithredwr y gobeithid y byddai gwaith y Bwrdd yn cael ei gyfuno â phrosesau gweithio arferol Gweithrediaeth a SLT cwbl weithredol erbyn diwedd Mai 2013.

Aeth y Prif Weithredwr ymlaen i ddweud bod angen i hyn gael ei weld fel rhan o strwythur cyffredinol y Cyngor ar gyfer y dyfodol. Eifen bwysig iawn o'r cyfarfod hwn oedd monitro ac asesu perfformiad a dwyn swyddogion i gyfrif. Roedd cyfarfodydd anffurfiol yn awr yn cael eu cynnal yn rheolaidd rhwng y Weithrediaeth a'r SLT, a'r rhesymeg wrth wraidd hynny oedd y gellid cael sgwrs a chyfnewid safbwyntiau ynghylch datblygu strategaethau a pholisïau. Roedd cyfarfodydd rheolaidd yn cael eu cynnal hefyd ag Arweinwyr Grwpiau gyda gwybodaeth yn cael ei rhannu ag aelodau'r meinciau cefn hefyd.

Dywedodd y Cadeirydd y byddai Comisiynwyr yn cwrdd â'r Arweinydd a'r SLT ar ail ddydd lau'r mis. Fel rhan o'r ddeialog honno, gofynnodd i'r Prif Weithredwr edrych ar fanylion yn y Bwrdd Gwella a Chynaliadwyedd fel y bydd pawb yn gwbl ymwybodol o'r datblygiadau. Heblaw am faterion o ddydd i ddydd, byddai rhan sylweddol o'r ddeialog yn ymwneud â gwaith y Bwrdd hwn. Gofynnodd hefyd i swyddogion ystyried priodoldeb cynnwys Craffu ac adborth gan AGGCC a Bwrdd Adfer Estyn. Roedd yn bwysig bod y Bwrdd hwn yn edrych ar faterion a oedd yn weithredol a chyffredol.

Cyfeiriodd y Comisiynydd Mick Giannasi at yr integreiddio rhwng gwaith y Bwrdd hwn ac AGGCC a Bwrdd Adfer Estyn. Roedd y Cylch Gorchwyl hwn yn seiliedig ar sylwadau penodol a wnaethpwyd gan Weinidogion ar yr adeg pan roddwyd ymyrraeth AGGCC ac Estyn ar waith. Roedd yn teimlo bod angen integreiddio gwaith y cyrff hyn yn nhrefnadaethau'r Bwrdd hwn. Roedd perygl y gallai'r Awdurdod ddiweddu gyda dwy agenda wahanol phe na bai integreiddio o'r fath yn digwydd.

Dywedodd y Prif Weithredwr bod y swyddog proffesiynol sy'n cynorthwyo'r Bwrdd Adfer Addysg wedi ei wahodd i'r cyfarfod hwn heddiw fel arsylwr gyda'r bwriad o adrodd yn ôl i'r Bwrdd Adfer.

Tynnodd y Cynghorydd R. Ll. Hughes sylw at Baragraff 5 y Cylch Gorchwyl, sef "*cael adroddiadau cynnydd ac asesiadau gan y Bwrdd Adfer Addysg ac AGGCC a fydd yn galluogi'r Comisiynwyr i ystyried pa mor effeithiol yw'r Cyngor wrth ymateb i argymhellion gan reoleiddwyr ac archwilwyr statudol.*" Awgrymodd y dylai'r geiriau "a gweithrediaeth" gael eu hychwanegu ar ôl y gair 'Comisiynwyr' yn y paragraff hwn.

Cydsyniodd y Cadeirydd i'r cais ac y dylai'r SLT gael ei ychwanegu hefyd.

Dywedodd y Comisiynydd Mick Giannasi fod Cadeiryddion y Pwyllgorau Craffu, o dan Gam 1 yr Ymyrraeth, yn aelodau o'r Bwrdd mewn gwirionedd. Y rheswm pam nad oeddent wedi'u cynnwys o dan Gam 2 yr Ymyrraeth oedd am fod hwn yn fwrdd tymor penodol gyda dibenion penodol iawn h.y. monitro, asesu ac adrodd i'r Gweinidog ar gynnydd o ran cyflawni'r ddau gylch gwaith 90 diwrnod yn erbyn y rhaglen newid trawsnewidiol.

Oherwydd hynny, roedd y Comisiynwyr wedi cadw'r aelodaeth a'r cylch gwaith yn seiliedig ar faterion o'r fath. Ar ôl 31 Mai 2013, mae'n debyg, byddai angen rhywbeth tebyg iawn ar yr Awdurdod hwn i sicrhau cynaliadwyedd. Roedd dod â'r Cadeiryddion Craffu yn opsiwn posibl ar ôl y dyddiad hwn, roedd bwydo cofnodion y Bwrdd i'r Pwyllgorau Craffu yn opsiwn arall neu alinio'r cylch gwaith fel y byddai proses y Bwrdd wedi'i chysylltu â Chraffu.

Cyfeiriodd y Cynghorydd R.Ll.Hughes at Baragraff 8 y Trefniadau Gweithredu, "*ble byddai'r holl wybodaeth perfformiad yn cyrraedd y Comisiynwyr a'r Prif Weithredwr ddeng niwrnod cyn dyddiad cyfarfod y Bwrdd.*" Gofynnodd a fyddai pob aelod o'r Bwrdd a Chadeirydd y Pwyllgor Craffu Corfforaethol yn cael yr un wybodaeth.

Cadarnhaodd y Prif Weithredwr y byddai hynny'n digwydd.

Gadawodd y Cadeirydd y pwyntiau a godwyd yn y cyfarfod hwn i'r Dirprwy Brif Weithredwr i gael eu datblygu yn y cyfarfod rhwng y Comisiynwyr, y Weithrediaeth a'r SLT ar 10 Ionawr 2013.

Cyfeiriodd y Comisiynydd Mick Giannasi at Baragraff 2 y Trefniadau Gweithredu. Byddai angen newid y geiriad ynddynt gan y byddai'r Comisiynwyr yn cwrdd â'r Gweinidog yng Nghaerdydd ar y dydd Iau hwnnw. Felly, roedd angen ad-drefnu'r cyn gyfarfod anffurfiol hwnnw â'r Prif Weithredwr a'r Rheolwr Rhaglen i drafod y cyfarfod arfaethedig o'r Bwrdd ac i gytuno ar yr agenda, y cynnwys a'r fformat.

Yr oedd cyfeiriad hefyd yn yr adroddiad at ofynion penodol o ran amserlenni ac adrodd. Pe bai'r cylch gorchwyl hwn yn cael ei dderbyn heddiw, byddai'n golygu y byddai angen i'r Awdurdod gael ei adroddiad cyntaf ar y prif bwyntiau, yr adroddiadau ar y prif bwyntiau gan AGGCC a Bwrdd Adfer Estyn a'u hunan asesiad cyntaf erbyn 31 Ionawr. Pe bai hynny'n digwydd, byddai'r Comisiynwyr yn adrodd i'r Gweinidog o fewn 10 niwrnod ar ôl y dyddiad hwnnw.

Penderfynodd y Bwrdd Gwella a Chynaliadwyedd dderbyn y Cylch Gorchwyl yn amodol ar y gwelliannau a godwyd yn y cyfarfod hwn.

5. CYNLLUN TRAWSNEWID YNYS MÔN

Cyflwynodd y Dirprwy Brif Weithredwr fersiwn ddrafft ddiwygiedig o'r Cynllun Trawsnewid a oedd wedi'i ddiweddarau ers cyfarfod diwethaf y Bwrdd ar 29 Tachwedd 2012.

Adroddiad gan y Dirprwy Brif Weithredwr – Ers y cyfarfod diwethaf hwnnw, roedd gweithdy wedi'i gynnal gyda'r Penaethiaid Gwasanaeth i drafod y Cynllun Trawsnewid. Yn wreiddiol, roedd 9 thema allweddol yn ategu'r ffordd y byddai'r Cyngor yn gweithio. Yn dilyn trafodaeth â'r Penaethiaid Gwasanaeth, cafodd y nifer ei ostwng i 6 thema er mwyn bod yn fwy hylaw a hefyd i leihau'r elfen o ddyblygu a oedd yn arfer bodoli. Y rhain oedd y 6 thema yr oedd angen i aelodau, rheolwyr a staff feddwl amdanynt wrth ymgymryd â'u gwaith o ddydd i ddydd a hefyd wrth lunio eu cynlluniau strategol a gweithredol.

Hefyd, roedd y SLT wedi bod drwy'r agenda 90 diwrnod gyntaf a hefyd wedi adolygu rhai o'r meysydd eraill yn yr adroddiad. Gofynnodd y Dirprwy Brif Weithredwr am arweiniad ynghylch ble ddylai'r ddogfen fynd yn awr ar gyfer perchnogaeth yr aelodau, y Weithrediaeth ynteu'r Cyngor, ynteu'r ddau?

O ran y Byrddau Rhaglen a ragwelid, roedd yn rhagweld y byddai aelodau'r Weithrediaeth, Craffu a'r SLT yn cael eu cynrychioli ar y Byrddau hyn er mwyn goruchwyllo cynnydd ac yna'n adrodd yn ôl i gyfarfod o'r Bwrdd hwn er mwyn iddo gael trosolwg o waith y byrddau rhaglen hynny.

Yn y Flwyddyn Newydd roedd bwriad i drefnu sesiynau cyfathrebu ar gyfer staff ble byddai aelodau'r SLT a Phenathiaid Gwasanaeth yn cymryd rhan i egluro'r Cynllun Trawsnewid i'r gweithlu. Roedd bwriad hefyd i egluro'r cynllun a'r agenda effeithlonrwydd â rheolwyr canol gan y byddant hwy'n allweddol i sicrhau bod y diwylliant newydd yn cael ei fabwysiadu.

Roedd nifer o gynlluniau wedi'u mabwysiadu a oedd eisoes yn amlinellu amcanion, gwerthoedd a themâu allweddol y Cyngor. Roedd ethol Cyngor newydd ym Mai 2013 am gyfnod o 4 blynedd yn gyfle i'r Awdurdod egluro ac alinio cynlluniau ac i ystyried blaenoriaethau'r Cyngor newydd. Roedd datblygu cynllun corfforaethol felly'n weithgarwch allweddol i'w gyflawni erbyn mis Hydref 2013, o fewn 6 mis ar ôl yr etholiad.

Er mwyn canolbwyntio ar y gwaith rhwng hyn ac Ebrill 2013, hoffai'r Comisiynwyr weld pwyslais y gwaith gwella ar ddau gylch 90 diwrnod. Mae gwaith wedi'i wneud eisoes gan SLT ar y cyd â'r Comisiynwyr a Hay i fapio nifer o gydrannau allweddol i ddechrau ar y Trawsnewid. Mae'r rhain wedi'u hamlinellu yn Atodiad 1, ac roedd Atodiad 2 yn amlinellu'r ddau gylch gwaith 90 diwrnod a amlinellwyd gan y SLT ac y cytunwyd arnynt.

Byddai cynnydd ar sefydlu'r gwaith Trawsnewid a'r ddau gylch 90 diwrnod yn cael ei adrodd yn fisol i gyfarfodydd o'r Bwrdd hwn hyd fis Mai 2013. Ar ôl y dyddiad hwn ac fel rhan o'r gwaith o baratoi ar gyfer y Cyngor newydd, mae angen i'r Cyngor sicrhau bod mecanweithiau adrodd ac atebolrwydd priodol ar waith i sicrhau nad yw'r momentwm yn cael ei golli.

Tynnodd y Dirprwy Brif Weithredwr sylw'r Bwrdd at faterion penodol o bwys yn yr adroddiad er mwyn bwrw ymlaen â'r Cynllun.

Roedd y Comisiynydd Mick Giannasi o'r farn bod swyddogion erbyn hyn wedi llwyddo i drosi'r agenda newid trawsnewidiol generig lefel uchel a gynhyrchwyd gan Hay i fod yn rhywbeth a oedd yn awr yn berthnasol, ymarferol, ystyrlon ac, yn bwysicaf oll, yn eiddo i'r Cyngor. Roedd Comisiynwyr yn hapus gyda'r cynllun fel sail i'r daith Drawsnewidiol ac roeddent yn barod i ddweud hynny wrth y Gweinidog pan fyddent yn adrodd iddo nesaf ar 31 Ionawr. Byddai'r Cynllun yn cael ei gynnwys fel atodiad i'w hadroddiad i'r Gweinidog ac roedd yn ddogfen y gallai'r Comisiynwyr fod yn atebol amdani i gyflawni'r ddau gylch cyflenwi 90 diwrnod.

Byddai angen adroddiad ar y prif bwyntiau ar y Comisiynwyr wedyn wedi'i ategu gan dystiolaeth yn erbyn y ddau gylch 90 diwrnod. Roedd angen iddynt wybod beth oedd wedi neu heb ei gyflawni, yr hyn a fwriadwyd ar gyfer y cyfnod nesaf, pa risgiau oedd angen i'r Comisiynwyr fod yn ymwybodol ohonynt a pha rwystrau a phroblemau fyddai angen sylw. Roedd angen i'r Comisiynwyr gael digon o wybodaeth i ddarbwylllo'r Gweinidog fod y daith i adfer y sefyllfa yn dilyn y trywydd cywir. Pe bai'r Comisiynwyr yn gallu cytuno o fewn y 14 diwrnod nesaf sut un fyddai'r adroddiad ar y prif bwyntiau, byddai hynny'n gam mawr ymlaen. Yna byddai angen i'r Comisiynwyr gytuno ar sut un fyddai'r broses hunan asesu chwarterol.

Roedd yr aelodau'n teimlo os oedd y Cynllun Trawsnewid am weithio bod yn rhaid iddo raeadru i lawr drwy'r holl aelodau a staff ac roedd rhai'n amau a oedd gan yr Awdurdod ddigon o adnoddau a gallu i ateb yr her?

Wrth ateb dywedodd y Cadeirydd y byddai'n awr yn ymdrech ar lefel tîm i weithredu agenda anodd dros ben. Pwysleisiodd nad oedd yn rhaid cwblhau popeth erbyn 31 Mai 2013. Roedd hon yn rhaglen a oedd yn mynd y tu hwnt i'r dyddiad hwnnw ac ymlaen hyd at 2016.

Dywedodd y Comisiynydd Mick Giannasi fod y ddau gylch 90 diwrnod cyntaf yn elfennau hanfodol yr oedd yn rhaid iddynt fod yn eu lle i alluogi'r newid i ddigwydd. Roedd yr holl faterion yr oedd aelodau wedi cyfeirio atynt ar waith eisoes wedi'u hymgorffori yn y cylchoedd hynny. Fodd bynnag, roedd un o'r egwyddorion allweddol nad oedd o bosibl wedi'i drosi'n benodol yn ymwneud ag edrych ar y prosesau a ble'r oedd y costau ac yna mynd ati'n systematig i ddileu gwastraff. Gofynnodd i'r Cyngor ystyried a ddylai gael adolygiad systematig fel un o'i egwyddorion a oedd yn gofyn *'beth yw diben y Cyngor hwn, beth mae'n ymdrechu i'w gyflawni, beth yw ei brosesau allweddol, a ydynt mor effeithiol ag y gallent fod, faint yw'r gost, i ble mae'n harian yn mynd a sut mae dechrau lleihau'r costau hynny'* gan fod y Cyngor yn wynebu sefyllfa anodd wrth geisio darparu gwasanaethau gwell a gwell, ateb galw cynyddol am ei wasanaethau a hynny ar gyllideb lai. Pwysodd ar y Cyngor i ystyried cymryd cam o'r fath.

Gofynnodd y Cynghorydd W.J.Chorlton a oedd angen i'r Cynllun fynd gerbron y Weithrediaeth neu'r Cyngor.

Atebodd y Cadeirydd drwy ddweud y dylai'r mater fynd gerbron y Weithrediaeth fel penderfyniad polisi. Byddai'r Comisiynwyr yn cynnig proses erbyn Ionawr i gael ei chynnwys gyda Chraffu. Gofynnodd i'r Prif Weithredwr a'r Dirprwy Brif Weithredwr i weithio â'r aelodau i ystyried rôl Craffu, Estyn a'r AGGCC yn y mecanwaith adrodd.

Nododd y Bwrdd Gwella a Chynaliadwyedd gynnwys yr adroddiad fel sail i fwrw ymlaen â'r Cynllun Trawsnewid yn gynnar yn y Flwyddyn Newydd.

Daeth y cyfarfod i ben am 12:40 p.m.

**Y COMISIYNYDD ALEX ALDRIDGE
(CADEIRYDD)**